

Nyimba Forest Project

MBILI

Zambia yankhala yuwonesha muyezo ukulu pakuwonongeka kwa vimiti pa ziko ino ya pansi pa muyezyo wa pakati pa 250,000 na 300,000 mahekitala ya sanga kulingana na kafukufuku wa mcaka ca 2008 wecitika na boma ya ziko ya Zambia. Akaswili a mziko ya zambia oganizila kuti kuonongeka kwa sanga uku ni cifukwa ca, kupaka kwa chitukuko cha mamangindwe ndipo maka kushoka malasha kwa miyezo ikulu ikulu. Koma mgwilizano wa pakati pa zachuma na mankhalidwe na kuonjezapo kuziba zufuma mukasebenzeshedwe ka masanga nizosa zibika bwino bwino.

Palipano maiko yosiyana-siyana monga Zambia yazindila kufunika kwake kweni kweni koteteza vimiti. Mwaichi, Zambia yasankiwa kuti inkhale imodzi mwa maiko 16 mwamene mwati achitilemo kafukufuku ba United Nations (UN REDD program). Nchito yamene iyi niyofuna kuthandiza maiko kukonzekela zinchito za REDD za msogolo kupitila mu nchito za UN REDD Quick Start Initiative. Zofuma za mu nchito yameneyi zikasebenzeshewe ngati njila ya REDD (NRS) mziko ya Zambia.

Bungwe ya USAID yu thandizila kabungwe ka CIFOR m`ziko ya Zambia kuti kachite kafukufuku kowona pa za vimiti pakupima, naku thandiza kukonza njila zo ulusila na kusimikizhya zofuma mukafukufuku wa REDD pa vimiti va Miombo nakupeleka thandizo ku zinchito za ziko la Zambia za NRS.

Iyi nchito yozibika na zina yakuti Nyimba Forest Project, icitike kwa minyezi 20 mu boma ya Nyimba ku dela ya ku m`mawa kwa ziko ya Zambia kuyambila mwezi wa August caka ca 2012 kufika mu mwezi wa March caka ca 2014.

COLINGA CA NCHITO IYI

Nchito iyi yakafukufuku yufuna kupeza nosimikizhya zofumamo mukulinganizhya na umboni wa za maphunzilo a Science. Ichi chichitike kupyolela mukufufuza kweni kweni mosamalila kuti pakonzewe mayendeshedwe yabwino yalamulo yakasamalidwe ka masanga mu ziko ya Zambia kulingana na maiko ya yakine pa ziko ya pansi yonse.

Kupyolela mukufufuza, iyi nchito ipeleke zopezeka mukafukufuku notantauzila polinganizya na zinthu zuleta kuwononga kapena kuwonongeka kwa masanga ndipo iyavve ziko ya Zambia kukonza njila za NRS.

Izi zithandize boma ya Zambia kupeza njila zochefwelamo kuwonongeka kwa mtatakuya kwa vimiti noikapo njila zowona kuti banthu mumenzi aponapo panchito yochingilizhya.

Posilizyila zopezeka mukafukufuku wa nchito iyi zikafalisiwe ku mabungwe wosiyana siyana na onse okhuziwa mu ziko yonse kuti banthu osebenzesho vimiti na bala ochingilizhya vimiti ndipo ankhale oziba kweni kweni za kulingana kwa kasebenzeshedwe ka vimiti na minkhalidwe pa za chuma.

ZOCITIKA MU NCHITO IYI

Kafukufuku ka ku Nyimba koyembekezeka kuwonjeza masamalidwe ya vimiti pakupeleka uphungu kufuma mumaphunzilo kapena zopezeka mukafukufuku keni keni ka zachuma na mankhalidwe ya banthu akuminzi amene odalila pa zam`masanga. Palisoti chiyembekezo chowonjeza kuwamya kwa kasungidwe kavimiti va kuminzi kulingana nakasamalidwe kake ka vimiti kuminzi.

Nchito iyi yuchitika pakulolesha malamulo ya masamalidwe ya zachilengedwe mudziko, nofufuza zam'mabanja, noyesa masamalidwe alipo amuminzi. Nchito iyi yuyesa yesa soti kuleta wonse okhuziwa na nchito iyi kunkhala pamo na ba opanga malamulo kuti ayanjanishe iyi nchito yochingilizhya nochefwa kuwonongeka kapena kuwononga kwa masanga.

Kupyolela muli iyi nchito, mbali yaboma yuloleshya pa za vimiti ya Forestry Department, inkhale nakuzindikila masebenzeshedwe azachilengedwe pogwilisha nchito zofuma za mu kafukufuku wa ku boma ya Nyimba nakuonapo ngako pa kasebenzeshedwe ka vimiti mu minzi.

OTHANDIZILA PA NCHITO IYI

Nchito yowona pa vimiti m' boma ya Nyimba ya Nyimba Forest Project ni nchito ya mugwilizano ndipo yukambilana na vigao va boma, banthu a m' boma ya Nyimba masikulu akulu-akulu a University na mabungwe yozimila payeka(NGOs).

Poyambisha nchito iyi, bungwe ya CIFOR yugwilizana na cigao cuwona pa vimiti mu Zambia ca Forest Department, bungwe ya Zambia Wildlife Authority, COMACO, Community Youth Concern na bungwe ya azimai ya District Women Association.

Kwa tupezeka

Center for International Forestry Research (CIFOR)

C/O Forestry Nursery Site, 4019 Elm Road,
Woodlands, Lusaka, Zambia
Tel +260 211 266 864
Fax +260 211 265 885

CIFOR main website: cifor.org

Forests Blog: blog.cifor.org

CGIAR Research Program on Forests, Trees and
Agroforestry: cifor.org/forests-trees-agroforestry

Kusindikiza kwa kabuki aka kwacitika na thandizo aya yofumila kubanthu aku ziko ya America kupyolela mabungwe ya USAID. Koma mau ali mu malembo ni ba bungwe ya CIFOR ndipo boma ya America na USAID yutolapo lini mbali iliyonse pa mau aya.

Bungwe ya U.S Agency for International Development (USAID) yu peleka thandizo ku maiko akunja opitilila 80 kuthandizila za chuma chaumoyo na mikhalidwe, na kuthandizila pa mabvuto yupezeka pakati pa banthu.

KUMASULILA KWA MAU ABA KUFUMA MU CIZUNGU KULETA MU CINSENGA KWA CITIKA MOZIPELEKA KWA BANTHU.
TUWONGA BANTHU ABA :A MAPONDA ALICK M. na a NGOZA LUNGU A PA MUNZI WA NYOSALI, MCALO CA A NDAKE MU BOMA YA NYIMBA.

Center for International Forestry Research (CIFOR)

CIFOR yufunishisha kupeleka pasogolo mikhalidwe yaumoyo yabwino ya umunthu, na kuchingilizhya zachilengedwe mofuna kulinganizhya zaumoyo pakuchita kafukufuku keni keni kuti maiko otukuka lomba ankhale nakuzindikila vinthu vingathandize kukonza malamulo yokhuzana nazachilengedwe maka maka masanga. Bungwe la CIFOR nimembla ya mabungwe anyinji a CGIAR. Ofesi ikulu ya CIFOR yu pezeka ku Bogor kudziko ya Indonesia. Koma soti kuli ma ofesi yatontho yatontho mu maiko ya Asia, Africa naku South America.

